

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2020. május 29. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt I. r. vádlott és társai ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2020. március 3. napján kihirdetett 5.B.39/2019/16. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

X. r. vádlott különös visszaeső.

A pénzbüntetést meg nem fizetés esetén fogház fokozatban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Egyekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

- [1] Az ügyben első fokon eljáró Miskolci Törvényszék a rendelkező rész szerinti ítéletével X. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás vétségében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont] és bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért - halmazati büntetésül - 100 napi tétel, egynapi tétel összegeként 1.000,- Ft-ban meghatározott, minösszesen 100.000,- Ft végösszegű pénzbüntetésre ítélte. Kötelezte továbbá a X. r. vádlottat az eljárás során felmerült 87.285,- Ft bűnügyi költség megfizetésére.
- [2] Az ítélet ellen a nyilatkozattételre fenntartott három munkanapi határidőn belül a védő jelentett be fellebbezést a kiszabott büntetés neme és mértéke ellen, a büntetés enyhítése érdekében. Ezzel kapcsolatban elsődlegesen arra utalt, hogy a törvényszék által megállapított tényállást és a vádlott bűnösségének megállapítását nem kívánja vitatni, azonban álláspontja szerint a cselekmény csekély tárgyi súlya miatt, valamint az első fokon feltárt enyhítő körülmények, különösképp a megállapítható jelentős időmúlás mellett a kiszabott büntetés eltúlzottan súlyos. Mindezekre figyelemmel indítványozta az elsőfokú határozat szankcióra vonatkozó rendelkezéseinek felülbírálatát, az ítélet megváltoztatásával enyhébb büntetés kiszabását.
- [3] Az ügyész tudomásul vette a határozatot és a vádlott sem élt önálló jogorvoslattal.

- [4] A ... Fellebbviteli Főügyészség ... számú átiratában elsődlegesen azt észrevételezte, hogy kiszabott büntetés nemét és mértékét sérelmező védelmi fellebbezés alapján a másodfokú eljárásban korlátozott felülbírálat érvényesül. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok betartásával folytatta le eljárását, a megállapított - és másodfokon is irányadó - tényállásból helyesen következtetett a terhelt bűnösségére, felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének szükségessége nem merülhet fel. Indokoltnak tartotta viszont az ítélet korrekcióját annyiban, hogy álláspontja szerint X. r. vádlott vonatkozásában visszaesői, a hamis magánokirat felhasználása vétsége tekintetében pedig különös visszaesői minősége állapítható meg több, korábban töltött - az elsőfokú határozatban 6., 7. és 9. szám alatt rögzített - szabadságvesztés büntetésére figyelemmel. Utóbbi, a visszaesést megalapozó elítéléseinek feltüntetésére valóban lehetőség van, ellenben a Btk. 97. § (2) bekezdésében foglaltak miatt a további elítéléseit már mellőzni indokolt a határozatból, mivel büntetéseit a terhelt nemcsak kitöltötte, hanem időközben a hátrányos jogkövetkezmények alól törvényileg mentesült.
- [5] Ezeket az elítéléseket már a büntettesek nyilvántartása sem tartalmazza. Szükséges tehát az előző elítélések feltüntetésének pontosítása, mint ahogyan a vádlott visszaesői minőségének megállapítása, vele szemben a büntetést is ekként kell kiszabni. Egyetértett az első fokon alkalmazott büntető törvénnyel, majd a feltárt alanyi és tárgyi bűnösségek körét is teljesnek jelölte, melyeket a törvényszék számuk és nyomatékuk szerint értékelt. Így a kiszabott büntetés a rendkívüli időmúlás mellett is szükséges, egyben elegendő a büntetési célok eléréséhez, melyhez megjegyezte, hogy az elsőfokú bíróság ugyan nem volt figyelemmel a vádlott különös visszaesői minőségére, ám terhére bejelentett fellebbezés hiányában a büntetés súlyosítására sincs törvényes lehetőség. Mindezekre figyelemmel a védelmi fellebbezést nem támogatva indítványozta, hogy az ítélet tábla a törvényszék ítéletét annyiban változtassa meg, hogy X. r. vádlott visszaeső, a magánokiratra elkövetett cselekmény tekintetében különös visszaeső, egyebekben pedig hagyja helyben a határozatot.
- [6] Az ítélet tábla az elsőfokú ítélet elleni védelmi fellebbezést a Be. 598. § (2) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el, figyelemmel arra, hogy a X. r. vádlott terhére jogorvoslat bejelentésére nem került sor, és nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését X. r. vádlott, valamint védője sem indítványozta, a ... Fellebbviteli Főügyészség pedig a tanácsulésen történő elbírálást kifejezetten lehetségesnek tartva erre irányuló indítványt terjesztett elő.
- [7] A kizárólag a büntetés mértékének enyhítésére irányuló védelmi jogorvoslatnak megfelelő, korlátozott felülbírálat alapvető kereteit a Be. 590. § (3) bekezdése határozza meg, miszerint ha a fellebbezést kizárólag az 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálja felül azzal, hogy a Be. 591. § (2) bekezdés a) pont értelmében a másodfokú bíróság nem vizsgálja az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát, és határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja. Ilyen esetben a tényálláshoz kötöttség teljes, ténybeli reformációra még indokoltság esetén sem kerülhet sor.
- [8] Ezen túl a Be. 590. § (5) bekezdésében írt külön kivételként a korlátozott felülbírálat kiterjedt a) az elsőfokú bírósági eljárásra, s azon eljárási szabályok megtartására, amelyek megsértése esetén a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni (abszolút eljárási szabálysértés); b) a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezésre, ha a terheltet fel kell menteni, vagy a vele szembeni eljárást meg kell szüntetni; c) a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezésre; d) a szankciós fellebbezés tartalmára, a Be. 590. § (3) bekezdésének előírása szerint a Be. 595. § (1) bekezdésében írt súlyosításra is figyelemmel a

büntetés kiszabására és intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezésre. Továbbá hivatalból volt vizsgálendő az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás tárgyát képező rendelkezések köre is [Be. 590. § (7) bekezdés].

- [9] A hivatkozott törvényhelyek szem előtt tartásával a másodfokú bíróság a továbbiakban azt ellenőrizte, hogy az elsőfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat. Ebben a körben a Be. 608. § (1) bekezdésében foglaltak áttekintésével az volt megállapítható, hogy a törvényszék az eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút, sem olyan súlyos relatív perjogi hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárva az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indokoltta tette volna. Ilyen eljárási szabálysértésre a fellebbező védő sem hivatkozott. Emellett az elsőfokú bíróság a Be. 562. § (2) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettségének túlnyomórészt szintén eleget tett.
- [10] A másodfokú felülbírálat a már jelzettek szerint az idézett jogszabályi rendelkezések alapján nem terjedt ki viszont az első fokon megállapított ítéleti tényállás megalapozottságára, mert a fellebbezés azt nem sérelmezte [Be. 583. § (2) bekezdés].
- [11] A fellebbviteli főügyészség észrevételeire figyelemmel megjegyzendő, miszerint kétségtelen, hogy a vádlott személyi körülményeivel és korábbi büntetéseivel kapcsolatban megállapított tények - melyek elsődlegesen megállapítást igényelnek és nem bizonyítást -, így különösen a közhiteles bűnügyi nyilvántartásban szereplő adatok nem részei a Be. 561. § (3) bekezdés c) pontjában szabályozott történeti tényállásnak (Kúria Bfv.I.611/2019/10.). Így az ügydöntő határozat indokolásának tartalmi elemei között külön - a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontjában - felsorolt, bizonyítást nem igénylő személyi körülmények, avagy a büntetés nyilvántartás adatai a másodfokú vagy harmadfokú eljárásban is kötöttség nélkül módosíthatók a törvényi feltételek fennállása esetén a Be. 590. § (3) bekezdésében szabályozott korlátozott felülbírálat során is.
- [12] A fellebbviteli főügyészség által megjelölt anyagi jogi törvényhely, nevezetesen a Btk. 97. § (1) bekezdése értelmében a büntetőjogi felelősség megállapításához, a büntetés kiszabásához vagy az intézkedés alkalmazásához fűződő hátrányos jogkövetkezményt törvény állapíthat meg. Ugyanezen törvényszakas (2) bekezdése szerint a büntetőjogi felelősség megállapítására, a kiszabott büntetésre és az alkalmazott intézkedésre vonatkozó adatokat közhiteles hatósági nyilvántartás tartalmazza a törvényben meghatározott időpontig, ezt követően hátrányos jogkövetkezmény az elítélés miatt már nem állapítható meg az elítélttel szemben. A visszaesés és az ahhoz fűződő, e törvényben meghatározott hátrányos jogkövetkezmények a Be. 389. §-a szerint, az újabb bűncselekmény elkövetéséhez legközelebbi időpontban a bűnügyi nyilvántartásból beszerzett adatokból akkor is megállapítandók, ha utóbb ezek az adatok törlésre kerültek.
- [13] Adott esetben azonban az elsőfokú ítéletnek X. r. vádlott előző elítéléseivel kapcsolatos tényei maradéktalanul szerepelnek még az elsőfokú bíróság utolsó intézkedésével lekért bűnügyi nyilvántartási adatok között is (2020. február 21, elsőfokú iratok 14. sorszám alatti erkölcsi bizonyítvány). Bár egy részük - nevezetesen a fellebbviteli főügyészség által megjelölt elítélések - az ún. „büntettesek nyilvántartása” helyett már a „hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletűek nyilvántartásában” található meg, utóbbiak azonban ugyanúgy a *bűnügyi nyilvántartás*, az erkölcsi bizonyítvány részei.

- [14] Hátrányos jogkövetkezmény - a visszaesést kivéve - olyan elítélésre alapítottnak nem állapítható meg, amelyet a bünygyi nyilvántartás már nem tartalmaz. Amely adatot a bünygyi nyilvántartás már nem tartalmaz, az tekintendő nem létező adatnak (BH2019. 154. [30]).
- [15] Miután jelen ügyben az elsőfokú bíróság határozatában feltüntetett előéleti tények maradéktalanul megtalálhatók a bünygyi nyilvántartás adatai között, ezért a fellebbviteli főügyész által indítványozott korrekcióra, részbeni mellőzésükre nem volt alapos indok.
- [16] A Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja szerint irányadó tényállás mellett a Be. 590. § (5) bekezdés b) és c) pontjaiban felsorolt rendelkezések tekintetében az volt megállapítható, hogy X. r. vádlott bűnösségének megállapítására törvényesen került sor, felmentési vagy eljárási megszüntetési ok nem áll fenn vele szemben, és a cselekmény minősítése is megfelel az anyagi jognak, azt valóban a költségvetést károsító és közbizalom elleni bűncselekmények valóságos halmazataként kellett értékelni.
- [17] Miután azonban az elsőfokú ítélet külön nem tért ki rá, szükséges megjegyezni, hogy a törvénynek megfelelően került sor a Btk. 2. § (1) - (2) bekezdései szem előtt tartásával az alkalmazandó anyagi jogi kódex megválasztására is (időbeli hatály).
- [18] A jelenleg hatályos Btk.-ban a bűncselekményi értékhatár (vagyonhi hátrány összege) tekintetében bevezetett - s jelenleg is hatályos - változást [Btk. 459. § (6) bekezdés a) pont] összevetve a cselekmény elkövetése idején hatályos Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény ezzel kapcsolatos rendelkezéseivel, a X. r. vádlott számára valóban konkrét alapot adtak az új törvény alkalmazására, mivel ezáltal a költségvetést károsító cselekmény büntetési alakzat helyett vétségként volt értékelhető. Az pedig értelemszerűen a büntetési tétel tekintetében is kedvezőbb megítélést eredményezett.
- [19] volt viszont a fellebbviteli főügyészsi észrevétel a X. r. vádlott speciális bűnismétlői minősége megállapíthatóságát illetően, mely tekintetben az elkövetéskori és elbíráláskori szabályozás megegyezik, ezért e kérdés az alkalmazandó törvény kérdését nem befolyásolta érdemben.
- [20] A Btk. 459. § (1) bekezdés 31. pontja értelmében visszaeső a szándékos bűncselekmény elkövetője, ha korábban szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűncselekmény elkövetésig 3 év még nem telt el. E törvényhely a) alpontja szerint különös visszaeső az a visszaeső, aki mindkét alkalommal ugyanolyan, vagy hasonló jellegű bűncselekményt követ el.
- [21] X. r. vádlott büntetőjogi előéletét áttekintve a jelen eljárás tárgyát képező - újabb - bűncselekmény elkövetéséig több szabadságvesztése kiállása során sem telt el a törvény által fentiek szerint előírt várakozási idő. Ez állapítható meg a ... Városi Bíróság ... számú illetőleg a ... Megyei Bíróság ... számú határozataival jogerősen kiszabott 1 év 6 hónap börtönbüntetés; a ... Városi Bíróság ... számú jogerős ítéletével kiszabott 1 év 8 hónap börtönbüntetés; a ... Városi Bíróság ... számú és a ... Megyei Bíróság ... számú határozataival kiszabott 4 hónap fogházbüntetés; valamint a ... Városi Bíróság ... számú illetőleg a ... Megyei Bíróság ... számú ítéleteivel jogerősen kiszabott 1 év 3 hónap börtönbüntetés kapcsán is (elsőfokú határozat 6,7,8,9. pontjai). Az említett ügydöntő határozatokkal részben ugyanolyan - közbizalom elleni -, részben hasonló - mert hasonló elkövetési magatartással megvalósított, szintén az állami adóbevétele csökkenését eredményező - gazdasági bűncselekmény miatt került sor a terhelt büntetőjogi felelősségre vonására, így az ítéletábla jelen határozatában pótlólag rendelkezett arról, hogy X. r. vádlott a Btk. 459. § (1) bekezdés 31. pont a) alpontja

értelmében különös visszaeső. A bűncselekmény minősítésével kapcsolatos szükséges kiegészítéseken kívül ugyanis a rendelkező részben indokolt utalni a büntetés kiszabása során a vádlott terhére értékelendő legfontosabb általános részi rendelkezésekre is (61. számú BK vélemény 7. pont).

- [22] Az elsőfokú ítéletben a büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi, enyhítő és súlyosító körülmények feltárására teljeskörűen sor került, melyet a speciális bűnismétlői minőség pótlólagos megállapítása miatt szükségképpen annyiban indokolt módosítani, hogy a különös visszaesői minőséget megalapozó elítélésin túli többszörös büntetetttség képez súlyosító körülményt a X. r. vádlott esetében. Az említett korrekció viszont nem befolyásolhatta a törvényszék helytálló értékelő tevékenységét, melynek során olyan joghátrányt alkalmazott X. r. vádlottal szemben, amely a büntetés kiszabási elveknek megfelelő, és a büntetési célokat is teljesíti. Nem lehet kétséges, hogy a törvény különös részében előírányzott szabadságvesztés helyett a Btk. 33. § (4) bekezdése külön alkalmazásával megválasztott enyhébb büntetési nem, nevezetesen pénzbüntetés inkább méltányos a törvénnyel már többször összeütközésbe kerülő, speciális bűnismétlő terhelten szemben. E tekintetben nem maradhat figyelmen kívül, hogy a kiindulópontot a Btk. 89. § (1) bekezdése és 81. § (3) bekezdése szerinti felemelt halmazati büntetési tételkeret képezte volna a törvényszék számára is, amennyiben a X. r. vádlott különös visszaesői minőségének megállapítása első fokon a törvénynek megfelelően megtörténik. Jelenleg azonban a szigorúbb megítélésnek nyilvánvalóan gátat szab a Be. 595. § (1) bekezdésében írt súlyosítási tilalom, hiszen a X. r. vádlott terhére fellebbezés bejelentésére nem került sor.
- [23] A pénzbüntetés a Btk. 50. § (3) bekezdése szerint - harminc és ötszáznegyven napi tétel között - megállapítható mértékére figyelemmel az elsőfokú bíróság által kiszabott, a törvényi minimum irányához közelebb eső napi tételszám szintén nem tekinthető szigorúnak, valóban igazodik a cselekmények viszonylag csekély tárgyi súlyához, a megállapítható jelentős időmúláshoz, a büntetőeljárás indokolatlan elhúzódásához. A pénzbüntetés egynapi tétel összegének meghatározására pedig már első fokon is a törvényi minimumban került sor. Ezért a büntetés további enyhítésére nem volt megfelelő indok, büntetés helyett intézkedés alkalmazására a büntetőjogilag terhes előéletű vádlottal szemben az ítélet tábla szintén nem látott lehetőséget, különös figyelemmel a Btk. 65. § (2) bekezdés a) pontjában írtakra, hiszen a visszaeső próbára bocsátása törvényileg tilalmazott is.
- [24] Mindezekre figyelemmel a védelmi fellebbezés nem vezethetett eredményre.
- [25] Észlelte azonban az ítélet tábla, hogy az elsőfokú ítélet rendelkező része - az indokolással írtakkal szemben - nem tartalmazza a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményt, ezért a Btk. 51. § (1) bekezdése alapján erre jelen határozatában adott figyelmeztetést.
- [26] Az ítélet további, egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó rendelkezése - nevezetesen a bűnügyi költség viselésére kötelezés - mindenben megfelel a törvénynek.
- [27] A kifejtetttekre tekintettel a Debreceni Ítélet tábla a Miskolci Törvényszék mint elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 604. § (1) bekezdés b) pontja és a 606. § (1) bekezdés alapján a szükséges részben megváltoztatta, míg további rendelkezéseit a Be. 604. § (1) bekezdés a) pontja és a 605. § (1) bekezdése értelmében - helyes indokainál fogva - helyben hagyta.

Debrecen, 2020. május 29.

Dr. Háger Tamás sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. előadó bíró,
Dr. Diószegi Attila sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 5.B.39/2019/16. számú ítélete a Debreceni Ítélőtábla Bf.IV.213/2020/5. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

, 2020. május 29.

. Háger Tamás sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.